

Werkprotocol De Draai te Heerhugowaard

Ecologische randvoorwaarden voor uit te voeren werkzaamheden in De Draai te Heerhugowaard, periode 2014-2018

NB!

Dit ecologisch werkprotocol is een voorwaarde uit de ontheffing voor de Flora- en faunawet. Dit protocol dient op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en onder betrokken werknemers bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

G&G-advies 2014

1

Werkprotocol

Inleiding

In het kader van werkzaamheden in De Draai in heeft de Gemeente Heerhugowaard ontheffing voor de Flora- en faunawet verkregen (FF/75c/2013/0230). In deze ontheffing zijn voorwaarden opgenomen welke de Gemeente en betrokken aannemers dienen te respecteren.

Eerder is voor hetzelfde project ontheffing verleend met kenmerk FF/75C/2008/0249. De eerder verleende ontheffing is verlopen op 23 september 2013. In eerdere fases van het project is reeds gestart met de infrastructuur en het bouwrijp maken van percelen die in fase 1 van het project zijn gelegen en de bouw van enkele woningen. In de voorliggende periode worden de percelen gelegen in fase 1.1. t/m 1.6 en 2.1 verder bouwrijp gemaakt.

De werkwijze waaronder de verdere werken worden verricht en de voorwaarden die aan de vergunningverlening gekoppeld zijn en die voor uitvoering gelden zullen hieronder worden besproken.

← In het algemeen geldt dat te allen tijde de aanvrager en de aannemer zich moeten houden aan de 'wettelijke zorgplicht', die wordt beschreven in art. 2 van de Flora- en faunawet (zie kader linksonder).

De volgende belangrijke aandachtspunten komen in dit werkprotocol aan de orde:

- ♣ **Overleg en begeleiding**
- ♣ **Periode waarin wordt gewerkt**
- ♣ **Beperkingen en verzachtende maatregelen**

→ Artikel 2 FF-wet

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde de gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

2 Overleg en begeleiding

De 'ecologisch gevoelige werkzaamheden' zullen uitgevoerd worden onder begeleiding en toezicht van een (praktisch ingestelde) ecooloog. Onder 'ecologisch gevoelige werkzaamheden' wordt in De Draai o.a. verstaan:

- ♣ Frezen bestaand land
- ♣ Afgraven teelaarde-laag
- ♣ Ophogen van terreindelen met gebiedseigen materiaal
- ♣ Aanbrengen van wegcunetten en riolering
- ♣ Kappen van bomen en struiken
- ♣ Verbreden en verdiepen van sloten
- ♣ Dempen van sloten en vijvers
- ♣ Slopen van gebouwen

Tijdens de lopende bouwvergaderingen waar de ecooloog aanwezig is, zullen toezichthouder en de aannemer geïnformeerd worden hoe om te gaan met art. 2, 'zorgvuldig handelen', en de aanwezige beschermde soorten in het te ontwikkelen gebied: Rietorchis, broedvogels, Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Gewone dwergvleermuis, Baardvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. In samenspraak met de aannemer en de toezichthouder worden nadere afspraken gemaakt over de planning van de verschillende werkzaamheden en de noodzakelijke mitigerende maatregelen (werkprotocol).

De ecooloog zal met enige regelmaat het werkterrein inspecteren en op grond daarvan werkzaamheden kunnen bijsturen of gerichte praktische aanwijzingen kunnen geven omtrent de uitvoer ervan. Ook zal toegezien worden op de juiste invulling van compenserende maatregelen die als voorwaarde worden gesteld in de ontheffing.

Er zal door de gemeente een 'meldingsformulier' worden ingevuld dat naar Dienst Regelingen van EZ wordt verzonden. Als andere dan de in dit protocol genoemde zwaar beschermde soorten worden aangetroffen dient de gemeente daarvan onverwijld melding te maken bij Dienst Regelingen.

3 Werkperiode

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden worden maatregelen genomen ter voorkoming van schade aan de populaties van (beschermde) soorten. Schade aan beschermde soorten kan grotendeels voorkomen worden door bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met 'de meest kwetsbare' periode van de beschermde soorten.

De meest kwetsbare periode voor broedvogels ligt tussen **(half) maart en (half) juli**. De Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn kwetsbaar tijdens overwintering tussen **november en februari** en tijdens voortplanting van **april t/m augustus**. De Gewone dwergvleermuis en Grootoorvleermuis zijn kwetsbaar in de kraamtijd tussen **mei en juli** en tijdens overwintering van **november tot maart** (genoemde perioden zijn afhankelijk van het weer, vooral temperatuur).

Dit impliceert dat de periode zomer - najaar (globaal augustus-november (afhankelijk van het weer) de meest gunstige periode is ten aanzien van de kwetsbaarheid van alle soorten.

- ♣ Zover gevoelige werkzaamheden toch gepland worden in de periode maart-juli zullen voorafgaand aan werkzaamheden adequate maatregelen genomen worden om vestiging en verstoring van broedvogels te voorkomen. Dit betekent dat geen oorspronkelijke begroeiing aanwezig mag zijn in terreinen waar in deze periode gewerkt gaat worden.
- ♣ Ingrijpende werkzaamheden aan watergangen dienen altijd buiten de voortplantingsperiode van de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper te worden uitgevoerd, dus niet tussen maart en augustus.
- ♣ Werkzaamheden kunnen binnen de 'niet-gevoelige periode' het best worden uitgevoerd **tussen augustus en november**, na het vogelbroedseizoen en vóór de winterrust van vissen en vleermuizen.

4

Beperkingen en verzachtende maatregelen

Er wordt altijd gewerkt in nauwe samenwerking met en onder toezicht van de begeleidende ecoloog die eventueel aanvullende of afwijkende mitigerende maatregelen kan voorstellen.

4.1 Watergangen

- ♣ Werkzaamheden kunnen het best worden uitgevoerd tussen augustus en november (afhankelijk van het weer), vóór de winterrust van vissen.
- ♣ De luchttemperatuur dient tijdens werkzaamheden boven het vriespunt te liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. De watertemperatuur dient beneden 25 graden te liggen.
- ♣ Nieuwe wateren zullen zoveel mogelijk aangelegd worden voorafgaand aan het dempen van bestaande.

- ♣ Er **moet** zoveel mogelijk van 'dicht' naar 'open' worden gewerkt: de werkzaamheden worden begonnen bij doodlopende of smalle slootdelen, gewerkt wordt vervolgens richting open verbindingen of nieuw gegraven watergangen, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Te allen tijde moet voorkomen worden dat dieren ingesloten raken.
- ♣ Te dempen watergangen dienen voor aanvang van werkzaamheden te worden afgedamd, tot op ongeveer 20 cm te worden leeggepompt en vervolgens leeggevist. Hierbij dient met een schepnet ook de modderlaag te worden meegenomen. De gevangen dieren, zoetwatermossels en larven worden teruggezet in geschikt (voortplantings-)biotoop in de buurt van het plangebied maar buiten de invloedzone van de werkzaamheden.
- ♣ Indien bagger op de kant wordt gezet, bijvoorbeeld bij het verbreden of uitvoeren van andere werkzaamheden aan een bestaande sloot, zal deze worden nagelopen op de aanwezigheid van zoetwatermossels en eventueel amfibieën en vissen. Aangetroffen individuen zullen in geschikt water worden teruggezet. Eén en ander vind plaats in overleg met- of door de begeleidende ecooloog.
- ♣ Voordat slootkanten vergraven worden in de Molentocht, worden de aanwezige exemplaren van de Kleine modderkruiper verjaagd door met een schepnet in één richting door het water te waden waarbij met name de modderlaag wordt meegenomen.

4.1.1 Rietorchis

- ♣ In de periode **mei – begin juni** en/of **begin augustus – september** zullen eventueel resterende Rietorchissen die gemist zijn bij de verplaatsing van de groeiplaatsen ten zuiden van de toekomstige nieuwe ontsluitingsweg in 2013, alsnog verplaatst worden naar nieuw gecreëerd biotoop in de 'Parkzone Electra'.

4.1.2 Broedvogels

Periode half maart – half juli

- ♣ Watergangen en bijbehorende oevers worden voor aanvang van de werkzaamheden nagelopen op aanwezige nesten van vogels. Als deze worden aangetroffen dienen werkzaamheden (plaatselijk) te worden uitgesteld.

4.2 Gebouwen

Gebouwen die gesloopt gaan worden dienen in de periode **augustus t/m oktober** ongeschikt te worden gemaakt voor vleermuizen. De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat door het creëren van tocht. Eventuele dakpannen kunnen worden verwijderd. De beste manier om een spouw ongeschikt te maken is

het eerst over de volledige hoogte van de muur of verdieping verwijderen van de hoeken van een gebouw waardoor er in de spouw een flinke tocht ontstaat en licht diep in de spouw kan doordringen. Ook kunnen mogelijke invliegopeningen, nadat de dieren zijn uitgevlogen, overdadig verlicht worden met bijvoorbeeld bouwlampen of er kan gewerkt worden met zogenaamde “exclusion flaps” waarbij wel uitgevlogen kan worden maar niet opnieuw ingevlogen. Een vleermuisdeskundige moet worden ingeschakeld om de best passende methode te bepalen, uit te voeren en te controleren.

Minimaal een week nadat het gebouw ongeschikt is gemaakt en voor begin november kan gesloopt worden. Indien bij werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen dient het werk te worden gestaakt tot de vleermuizen het pand uit eigen beweging hebben verlaten.

Het plaatsen van vleermuisvriendelijke verlichting en de beplanting van terreindelen met het oog op Grootoorvleermuis dient in samenwerking met de ecooloog plaats te vinden.

4.3 Overig terrein

Half juli – maart

- ♣ Er zullen in deze periode voorbereidende maatregelen kunnen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Delen waar binnen de gevoelige periode gewerkt moet worden zullen bouwrijp en kaal gemaakt worden. Door het verwijderen van begroeiing, het slopen van bebouwing en opbrengen van zand en volledig kaal maken van het terrein (inclusief de oevers van watergangen!), wordt gezorgd dat dit (tijdelijk) ongeschikt is voor broedvogels. Deze zullen naar elders uitwijken om hun territoria te gaan bezetten.
- ♣ Als in deze periode onverhoeds nesten van broedende vogels worden aangetroffen dienen werkzaamheden (plaatselijk) te worden uitgesteld.

Half maart – half juli

- ♣ Omdat in het hoofdbroedseizoen van vogels gewerkt wordt, worden terreindelen waar ecologisch gevoelige werkzaamheden gaan plaatsvinden en waar (nog) bestaande potenties voor broedvogels aanwezig zijn (bebouwing, bosschages, grasland, overbegroeiingen) **voor de werkzaamheden aanvangen** nagelopen en geïnspecteerd. Als nesten van vogels aanwezig zijn of als terrein zodanig deel uitmaakt van broedvogelterritoria dat dit essentieel is voor het succesvol verlopen van broedsels van deze vogels buiten het beoogde gebied, dienen werkzaamheden (plaatselijk) te worden uitgesteld tot na het broedseizoen (ruwweg half juli).

- ♣ Er mag geen sterke bouwverlichting worden gebruikt op terreindelen waar belangrijk foerageergebied van vleermuizen aanwezig is.

Als tijdens enig onderdeel van de werkzaamheden andere (zwaar) beschermde dier- of plantensoorten worden aangetroffen dan waarvoor ontheffing is verleend dient met de Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ contact opgenomen te worden.

Hierna staat de ontheffing, verleend door de minister van EZ, en het meldingsformulier dat voor aanvang van werkzaamheden moet worden opgestuurd.

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Gemeente Heerhugowaard
M. van Gastel
Postbus 390
1700 AJ HEERHUGOWAARD

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230.toek.jb

Bijlagen
2

Datum 7 maart 2014
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Van Gastel,

Naar aanleiding van uw verzoek van 23 juli 2013 en de aanvullingen hierop van 25 oktober 2013, 16 december 2013, 21 januari 2014, 19 februari 2014 en 3 maart 2014 geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2013/0230, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van de rietorchis, alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, bittervoorn en de kleine modderkruiper.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "De Draai", gelegen in de gemeente Heerhugowaard. De aanvraag ziet toe op het bouwrijp maken van het plangebied voor de bouw van een gedeelte van VINEX-woningbouwlocatie "De Draai". Op dit moment bestaat het gebied uit akkerlanden en een smalle strook bosplantsoen.

Eerder is voor hetzelfde project ontheffing verleend met kenmerk FF/75C/2008/0249. De eerder verleende ontheffing is op 23 september 2013 verlopen. In eerdere fases is reeds gestart met de infrastructuur, het bouwrijp maken van percelen die in fase 1 zijn gelegen en de bouw van enkele woningen.

Onderhavige ontheffing ziet toe op het bouwrijp maken van de fases 1.1 t/m 1.6 en 2.1. Een plankaart is als bijlage toegevoegd met daarop weergegeven de verschillende fases (bijlage 2 bij dit besluit).

Het bouwrijp maken omvat de volgende werkzaamheden:

- Frezen van bestaand land,
- Afgraven teelaarde,
- Ophogen terrein met gebiedseigen materiaal,
- Aanbrengen wegcunnetten en riolering,
- Aanbrengen bouwbestrating,
- Kappen van bomen en struiken,
- Verbreding en verdieping van sloten,
- Dempen van sloten en vijvers.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de rietorchis (*Dactylorhiza majalis*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), watervleermuis (*Eptesicus serotinus*), bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De rietorchis is een beschermde inheemse plantensoort als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Flora- en faunawet. De baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De bittervoorn en de kleine modderkruiper zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder d, van de Flora- en faunawet. De bittervoorn is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 8 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse plantensoorten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is verboden om nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2012, 615.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en/of bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten² ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de soorten

Rietorchis

De rietorchis is op 18 plekken aangetroffen in het plangebied. Door de werkzaamheden kunnen groeiplaatsen van de rietorchis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op bladzijde 13 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "De Draai, Heerhugowaard" van 22 juli 2013. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

U stelt voor om 7 groeiplaatsen van rietorchissen te verplaatsen naar een nieuw biotoop in de groenzone genaamd "Parkzone electra" in het plangebied. Het verplaatsen zal gebeuren na de bloei in de maanden augustus en september. Voorafgaand worden de planten in juni gemarkeerd tijdens de bloei. De 11 overige groeiplaatsen rond de vijvers van Reigersdaal, onderdeel van het plangebied, blijven behouden. De gunstige staat van instandhouding van de rietorchis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

² Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2012, 615.

Vleermuizen

De baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. De verblijfplaatsen van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis bevinden zich in een pand, het zogenaamde "zwembad gebouw", dat in fase 5 gelegen is. Deze blijven vooralsnog onaangetast. Wel zijn in fase 1.1 t/m 1.6 en 2.1, en dan met name het gebied rondom de vijverpartijen en watergangen, foerageergebied voor de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis gelegen. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen 2 baltslocaties van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd, vernield en verstoord. Bovendien zal door het verwijderen van de bosschages en het dempen van de vijverpartijen essentieel foerageergebied van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis verloren gaan.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de bladzijden 19 tot en met 22 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "De Draai, Heerhugowaard" van 22 juli 2013, alsmede zoals beschreven in de aanvullende informatie van 25 oktober 2013 en 16 december 2013. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

Om het verlies van struiken, bomen en vijverpartijen te compenseren wordt op de locatie van de huidige vijverpartijen van oost naar west een brede watergang met natuurvriendelijke oevers aangelegd met aan de hele noordzijde een dubbele bomenrij. Het huidige bosplantsoen, gelegen in het gebied van de fases 1.2 en 1.5, wordt gekapt en gerooid en zal gecompenseerd worden in de 150 meter brede groenstrook gelegen aan de oostzijde van het plangebied. Deze groenstrook zal in de toekomst het Oosterpark vormen, gelegen van zuid naar noord langs het hele project tussen de Beukenlaan en de Krusemanlaan. Aan de westzijde van het plangebied zal van zuid naar noord de groenzone "Parkzone electra" lopen met gras en heesters. Door het verwijderen van het bosplantsoen en de vijverpartijen zullen de waargenomen vleermuissoorten tijdelijk een alternatieve foerageerplaats binnen het bestaande netwerk van de soorten moeten gaan gebruiken. Deze is ruimschoots aanwezig. De negatieve effecten zullen daardoor tijdelijk zijn en na inrichting zal het plangebied weer als foerageergebied voor de aangevraagde vleermuissoorten kunnen dienen. De gunstige staat van instandhouding van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

Bittervoorn en kleine modderkruiper

De bittervoorn en de kleine modderkruiper zijn in het plangebied aangetroffen. De bittervoorn is vooral aangetroffen in de te behouden Oostertocht. In de vijvers van het deelgebied Reigersdaal werden enkele exemplaren waargenomen. Over het hele plangebied zijn honderden exemplaren vastgesteld. De kleine modderkruiper is vooral aangetroffen in de Oostertocht en in het zuidelijk deel van "De Draai". In totaal over het hele plangebied zijn enkele tientallen exemplaren waargenomen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

De wateren in het plangebied bevatten duikers en diepere delen die geschikt zijn als winterrustlocatie voor de vissoorten. De watergangen van het plangebied bevat zandige bodem en sliblagen die respectievelijk nodig zijn voor de eierenafzet en om te vluchten. Ook zijn veel zoetwatermossels aanwezig, die een vereiste zijn voor de bittervoorn om zich voort te planten.

Het plangebied heeft de functie van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Door het dempen van sloten kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de bittervoorn en de kleine modderkruiper worden beschadigd, vernield en verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de bladzijden 14 tot en met 17 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "De Draai, Heerhugowaard" van 22 juli 2013. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

In het plangebied worden enkele sloten of waterpartijen gedempt en vergraven. Hierdoor zullen een aantal voortplanting- vaste rust- of verblijfplaatsen van de soorten verdwijnen. U zorgt voor nieuw leefgebied voor de vissen wat voornamelijk voorafgaand aan de werkzaamheden wordt aangelegd. De vissen in de te dempen sloten worden overgezet naar geschikt leefgebied in de directe omgeving. De nieuwe sloten zullen echter niet meteen kwalitatief evenredig zijn met datgene wat verdwijnt. Daarom wordt de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust of verblijfplaatsen niet gewaarborgd.

De bittervoorn en de kleine modderkruiper blijven wel in de omgeving aanwezig, want er blijft voldoende geschikte habitat in de nabije omgeving voor de soorten beschikbaar. Door het inrichten van natuurvriendelijke oevers en nieuwe watergangen met een geschikt biotoop voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper zal de gunstige staat van instandhouding niet verslechteren en mogelijk zelfs verbeteren. De gunstige staat van instandhouding van de bittervoorn en de kleine modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrictlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrictlijn. Het door u aangevraagde belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' is niet genoemd in de Habitatrictlijn. De aanvraag is met betrekking tot de vleermuizen daarom uitsluitend beoordeeld op grond van het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

De gemeente en de regio Noord-Kennemerland hebben samen een toekomstvisie in december 2001 voor de regio opgesteld (Toekomstvisie Noord-Kennemerland 2020). Ten aanzien van woningen geeft de Toekomstvisie aan dat de regio de ambitie heeft om een optimaal woonklimaat te scheppen voor de inwoners van Noord-Kennemerland met voldoende keuzemogelijkheden voor wat betreft woning en woonomgeving.

Het woningbouwbeleid voor de periode 2005-2015 van de gemeente Heerhugowaard is erop gericht om te voorzien in de woningbehoefte van starters (daling gemiddelde woningbezetting) en senioren die een beter passende woning zoeken. De gemeente Heerhugowaard streeft ernaar maximaal in te zetten op capaciteitsuitbreiding binnen het bestaande stedelijk gebied. Echter, gelet op de mogelijke capaciteit van bestaande locaties, is een nieuwe woningbouwlocatie noodzakelijk. In het Steekplan Noord-Holland van september 1994 is "De Draai" als geschikte woningbouwlocatie voor de gemeente Heerhugowaard in aanmerking gekomen. Ook in de Toekomstvisie Noord-Kennemerland 2020 staat "De Draai" als voorkeurslocatie aangegeven. De belangrijkste reden hiervoor is dat "De Draai" qua ligging goed aansluit bij de doelgroepen en leefstijlen waarvoor de nieuwe woonwijk ontwikkeld wordt.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en de bittervoorn, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, rechtvaardigen.

Daarnaast worden de werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de bittervoorn is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de bittervoorn.

Andere bevredigende oplossing

Het project kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Het nieuwbouwproject "De Draai" is een project verspreid over meerdere jaren. De bouw en inrichting van het plangebied is reeds gestart; hierdoor is verandering van locatie van het project niet meer aan de orde.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en de bittervoorn zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Bij het indienen van een digitaal bezwaarschrift vragen wij u naar een aantal gegevens uit deze brief. Maakt u schriftelijk bezwaar, vermeld in uw bezwaarschrift dan in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt dit nummer in de rechter kantlijn in deze brief.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 maart 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2013/0230

Op mijn.rvo.nl vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van de heer M. van Gastel
namens de gemeente Heerhugowaard, op 23 juli 2013
en de aanvullingen hierop van 25 oktober 2013, 16 december 2013, 21 januari 2014, 19 februari 2014 en
3 maart 2014

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Gemeente Heerhugowaard

Adres: Parelhof 1

Postcode en woonplaats: 1703 EZ HEERHUGOWAARD

Ontheffing FF/75C/2013/0230 voor het tijdvak van: 7 maart 2014 tot en met 6 maart 2019

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van de rietorchis (*Dactylorhiza majalis*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), watervleermuis (*Eptesicus serotinus*), bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "De Draai", gelegen in de gemeente Heerhugowaard (coördinaten: X= 119595 en Y= 520110), één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "De Draai, Heerhugowaard" van 22 juli 2013, alsmede op de kaart die als aanvullende informatie op 19 februari 2014 is ontvangen.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De gemeente Heerhugowaard (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevreiding tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd volgens de kaart die als aanvullende informatie op 19 februari 2014 is ontvangen (bijlage 2 bij dit besluit).

Rietorchis

8. U dient de 11 groeiplaatsen van de rietorchis rond de vijvers van Reigersdaal te ontzien.
9. U dient de exemplaren van de rietorchis die niet worden ontzien te verplanten naar het nieuwe biotoop in de "Parkzone electra".
10. Het verplaatsen dient te gebeuren na de bloei in de maanden augustus en september. Voorafgaand dienen de planten tijdens de bloei gemarkeerd te worden.
11. De planten dienen stuk voor stuk of per groepje uitgegraven te worden met een minimale kluit van 40x40x30 cm³ en direct te worden overgeplant op de nieuwe locatie waar natuurvriendelijke oevers gerealiseerd zijn.

Vleermuizen

12. U dient op de locatie van de huidige vijverpartijen van oost naar west een brede watergang met natuurvriendelijke oevers aan te leggen met aan de hele noordzijde een dubbele bomenrij.
13. U dient een 150 meter brede groenstrook aan te leggen aan de oostzijde van het plangebied.
14. Aan de westzijde van het plangebied dient u een groenzone "Parkzone electra" aan te leggen met gras en heesters.
15. U dient de bestaande en nieuw te plaatsen straatverlichting op strategisch plaatsen voor de vleermuis te plaatsen met de huidige generatie vleermuisvriendelijke lampen en armaturen.
16. U dient tijdens de bouw en aanleg van het project de geïnventariseerde foerageerroutes zoals rondom de waterpartijen en bosschages te vrijwaren van felle bouwverlichting.
17. Het deelgebied wordt in de toekomst doorkruist met een weg van oost naar west en met een weg van noord naar zuid. U dient langs deze wegen een rij bomen (extra houtige inheemse- en insectenrijke soorten vegetatie) te planten die een lijnvormige structuur vormen die als vervangend foerageergebied kan dienen. Dit betreft voornamelijk het volplanten van een singel aan de oostzijde vanaf kavel 1f tot en met 5d.

Bittervoorn en kleine modderkruiper

18. De versturende werkzaamheden aan de watergangen dienen buiten de voortplantingsperiode van de bittervoorn en de kleine modderkruiper uitgevoerd te worden. De voortplantingsperiode van de bittervoorn loopt globaal van april tot en met augustus. De voortplantingsperiode van de kleine modderkruiper loopt globaal van maart tot en met augustus. Afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn.

De luchttemperatuur dient tevens boven het vriespunt te liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang. De watertemperatuur dient beneden de 25°C te liggen.

De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van vissen.

19. De nieuwe wateren dienen zoveel mogelijk aangelegd te worden voorafgaand aan het dempen van bestaande wateren.
20. De isolatie en de barrièrewerking die ontstaat door aanleg van nieuwe wegen dient zoveel mogelijk opgeheven te worden door het gebruik van bruggen en ecoduiders. De duiders dienen zodanig aangelegd te worden, dat de bittervoorn en de kleine modderkruiper ook daadwerkelijk gebruik zullen maken van de duiders. Hiertoe dienen de afmetingen van de duiders en de wijze van aanleggen, bepaald te worden door een deskundige op het gebied van vissen.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

Bittervoorn en kleine modderkruiper

21. De te dempen watergangen dienen afgedamd te worden. Het afgedamde deel dient leeggepompt te worden totdat er nog ongeveer 20 centimeter water aanwezig is. De watergang dient vervolgens leeggevist te worden. Dit dient telkens direct voor aanvang van de werkzaamheden te gebeuren. De exemplaren van de bittervoorn, kleine modderkruiper en de zoetwatermossel dienen gevangen te worden met behulp van een schepnet, waarbij ook de modderlaag wordt meegenomen. De gevangen exemplaren van de bittervoorn, kleine modderkruiper en de zoetwatermossel dienen direct uitgezet te worden in geschikt biotoop in de directe omgeving van het plangebied, maar buiten de invloedzone van de werkzaamheden.
22. Voordat slootkanten vergraven worden, worden de in de Molentocht aanwezige exemplaren van de kleine modderkruiper verjaagd door met een schepnet in één richting door het water te waden, waarbij met name de modderlaag wordt meegenomen.
23. Indien bagger op de kant wordt gezet, bijvoorbeeld bij het verbreden van een bestaande sloot, dient deze te worden nagelopen op de aanwezigheid van vissen en zoetwatermosselen. Aangetroffen exemplaren dienen in geschikt water te worden teruggezet.

Overige voorschriften

24. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de rietorchis, vleermuizen, de bittervoorn en de kleine modderkruiper.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

25. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
26. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
27. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
28. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 7 maart 2014

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

- ◆ Vleemuiskast
- Vleemuiskast
- Vleemuiskast
- Bestaand groen handhaven
- Nieuw groen (bossages)
- Nieuwe bomenrij

Bouwveldnummer
(in de bouwvelden komt 1 boom per woning,
in totaal ca. 2700 bomen)

- Gebouwen voorzien van vleemuiskasten
- Parkzone electra
inrichting gras en heesters
(meer intensief beheer)
- Oosterpark
gras, bloemen en kruidenmengsels
met steppingstones, extensief beheer

Nieuw groen
enkele bomenrij

Nieuw groen
dubbele bomenrij

Nieuw groen
enkele bomenrij

Nieuw groen
enkele bomenrij

Nieuw groen
dubbele bomenrij

Oosterpark inrichting:
gras / bloemen / kruidenmengsels
met steppingstones, extensief beheer

Nieuw groen
enkele bomenrij

Handhaven bestaand groen
Esdéje-Reigersdaal

Handhaven bestaand groen
Esdéje-Reigersdaal
maken boomholtes

Handhaven bestaand groen
Esdéje-Reigersdaal

Compensatiegroen
Esdéje-Reigersdaal

Nieuw groen
Steppingstone

Compensatiegroen
Esdéje-Reigersdaal

Compensatiegroen
Esdéje-Reigersdaal

Handhaven bestaand groen
Esdéje-Reigersdaal,
maken boomholtes

Nieuw groen
dubbele bomenrij

Nieuw groen
Steppingstone

Nieuw groen
Steppingstone

1d

Fase 5
(realisatie > 2020)

Fase 1.5
(realisatie 2017)

Fase 1.2
(realisatie vanaf 2014)

Fase 1.3
(realisatie 2014)

Fase 1.6
(realisatie 2017)

Woningbouw
Woningbouw

Fase 2
(realisatie 2019)

2b

2c

2d

2e

2f

2g

1a

1b

1c

1d

1e

1f

1g

1h

1i

1j

1k

1l

1m

1n

1o

1p

1q

1r

1s

1t

1u

1v

1w

1x

1y

1z

